

מסורת הש"ס

סוכה פרק ראשון סוכה

טו.

עין משפט
גרי מצוה

(א) ולעיל א': וי"ג.
(ב) שבת מז. קלה. ימות
מח. ב"ק מז. ג. ו' ושל
די. וי"ג. ד' ושל יב'.
(ג) מר סבר בטל תקרה
לכ"ש כשטל אחת מבינתים
ולכ"ש הלל או מפסק או
טל אחת מבינתים וי"ג
ר"מ ב"ב ב"ב ב"ב
אין לו כלל. מהרש"ל.
(ד) עירובין טו. ו' ושל יב'.
(ה) עירובין טו.

לעיו רש"י

אישפודי"ש. לכוזרים.
קריש (שכשפת המטה)
לאור.

נוסף רש"י

מפסק. לשון חטיבה
דבר. סחוס. לפספס.
ולעיל פירוש' ע"ז דה.
סכנה בחייו. בית יד
של חיים פלתי' גלגלי
וע"ז י"ג. זכרים. כעין
שלו שחוטין אחת צבת
קטל של מן. כשרה.
לע"ז דלגל ענה. משה
של עין חן מקבלן משה
(שם). נקבות. שם נקב
בראש וחסן עשי מרמז
ונגמל לתוך הקב. הו לה
מקבלן סכני עין ורואין
לקבל טומאה ויסלח
(שם). אם יש ריח
ביניהן כמותן. לפי
שם נקב כשר ועירובין
טו. החוטט בגדיש
לעשות לו סוכה. טל
מן העומרים למטה סוכן
לפך ונגמל לחות וטעה
חלל כשער סוכה ופך
עשי ושמד מחלי' וע"ז
יב'.

בתנ"י תקרה שאין עליה מעויבה. סתם תקרה נגמרים שם
בהן ארבעה: מעויבה. רלפת טיט ודומה לו כמקרה כספר עורא
(נחמיה ג) ויעזבו את ירושלים עד החומה מלאה מתוכה עפר להחזיק
החומה: ר' יהודה אומר. ב"ש וז"ה נחלקו בדבר: ב"ש אומרים.

בתנ"י תקרה שאין עליה מעויבה ר' יהודה
אומר בית שמאי אומרים מפסק ונוטל אחת
מבינתים ובית הלל אומרים "מפסק או נוטל
אחת מבינתים רבי מאיר אומר ונוטל אחת
מבינתים ואינו מפסק: גמ' בשלמא ב"ה
מעמיהו משום "תעשה ולא מן העשוי אי
מפסק עבד ליה מעשה אלא בית שמאי
מבינתים עבד בה מעשה אלא בית שמאי
מאי מעמיהו אי משום תעשה ולא מן העשוי
בחדא סגי אי משום גזרת תקרה בנוטל אחת
מבינתים סגי לעולם משום גזרת תקרה והכי
קאמרי אף על פי שמפסק או נוטל אחת
מבינתים אין אי לא לא אי הכי אימא סיפא
ר' מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא
יפסק רבי מאיר היינו בית שמאי הכי קאמר
"לא נחלקו ב"ש וז"ה בדבר זה מאי קמ"ל
דר"מ אית ליה גזרת תקרה ור"ל לית ליה גזרת
תקרה והא אפליגו בה חרא וימנא דרתנן
מסכבין בנסרים דברי ר' יהודה ורבי מאיר
אוסר א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן רישא
בנסרים משופין עסקין ומשום גזרת כלים
נגעו בה ולר"א אמר רב דאמר "סככה בחיצין
זכרים כשרה בנקבות פסולה ולא גזר זכרים
אמו נקבות הכא נמי לא נגזר נסרים משופין
אמו כלים אלא על כרחך רישא פליגי בגזרת
תקרה וסיפא פליגי בגזרת תקרה ואפליגי
בגזרת יומני ל"ל סיפא ר' יהודה (היא) דקא
אמר ליה לרבי מאיר אמאי קא אסרת בנסרים
משום גזרת תקרה היא סברא לבית שמאי
הוא דאית להו ובית הלל לא גזרי ואמר רבי
מאיר לא נחלקו ב"ש וז"ה בדבר זה הניחא
לרב דאמר מחלוקת בשיש בהן ארבעה דר'
מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית
ליה גזרת תקרה אלא לשמואל דאמר בשאין
בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה
דברי הכל פסולה סיפא במאי פליגי בביטולי
תקרה קא מיפליגו "מר סבר בטלה בהכי ומר
סבר בהכי לא בטלה: בתנ"י "המקרה
סבתו כשפודין או בארובי' המטות אם יש ריח
ביניהן כמותן כשרה "החוטט בגדיש לעשות
לו סוכה אינה סוכה: גמ' לימא תיהיו תיובת'
דבר הונא בריה דרב יהושע דאחמר "פרין
כעומד רב פפא אמר "מותר ורב הונא בריה
דרב יהושע אמר "אסור אמר לך רב הונא
בריה דרב יהושע מאי כמותן בנכנס ויוצא
והא

רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא יפסק. שאין
פסקו מועיל לו ורבי מאיר לטעמיה דאמר לין מסכבין
בנסרים וע"י פסל שנינים מיתבשרא ולשמואל דאמר לין מסכבין
סכך פסול פסל כאלמנה נחלקו בדבר: ב"ש אומרים.
שני פסלים כאלמנה ואין צו חלל שמה
אמות דזופן עומה אמרין עד
הכחלים ומסקין להך נסרים מן
הסוכה אי נמי ס"ל כרב דאמר לקמן
סכך פסול בין מן הזד בין כאלמנה
בארבע אמות הלך לא פסלי נסרים
שנינים דליכא שיעור פסול ביחד
כך פירש בקונטרס והדיון עמו שפירש
כן דמקרה שנסרים שלה רחנים
ארבעה איירי דסמך תקרה כך היא
ומדפסלי נסר ד' משום גזרת תקרה
אלמא סתם תקרה כך היה וכן מוכח
בגמרא דפרין לשמואל דאמר כאלמנה
ומסקין דבטולי תקרה פליגי דלרבי
מאיר אין מועיל פסקו דבטולי
תקרה שהנסרים ארבעה ולכן בני
שיטת אחד מבינתים ותימה דאפרין
לקמן מבינתים לשמואל דאמר כאלמנה
פסול בארבעה הוה ליה לאקשו
מממני' ולשני' וי"ל משום דמתניין
לא קמי' דהיא נסרים של ארבעה
אלא מנה סתם תקרה:

פרין' כעומד. נראה דהלכך כ'
יוסי דאמר פרק שני
דבכורות (דף י: ושם) אפשר ללמנא
לכל הפחות בידי אדם מדאפליגי
אמוראי הכא פרוך כעומד ובפרק
שני דחולין (דף מח: ושם) כאלמנה על
מחלה כרוב והא דקאמרין התם גבי
חלקו לשנים וכן שוין דעמלן שניין
לפי שאי אפשר ללמנא ככלי חרס
כולהו מודו דקאמרין בבכורות (דף
י: ושם) משום דלית ציה גומות ואין
לומר דשמעתין אפילו כמלן דאמר אי
אפשר וקרי פרוך כעומד מחלה על
מחלה כעומד לטו שכן שוין אע"ג
דשם אינן שוין דהא מפרש טעמא
פ"ק דעירובין (דף טו: ושם) ובפ' שני
דחולין (דף כח: דלל הוי כעומד
וכרוב משום דהכי אגמריה רתמא
למשה גזר רובא ושחוט רובא ומיפוק
ליה משום דנלל"ה הוא אסור מפסק
משום דשם שיר רובא והא דפרין
נגיטין פסק הוזק (דף עח. ושם):
גבי דאמו תריויהו כדדי דארבע
אמות והא אי אפשר ללמנא אפילו
תהא הלכה כר"י הגלילי מכל מקום
דוחק הוא להעמיד המשנה ככן
שאין רגילות להיות ומסתמא לא
כווננו ללל צבת אחת ובפרק
פרי' העדות (שנושט דף ג. ושם)
גבי

לית לרבי מאיר אמאי קאסרת בנסרים. הלל (דף יד.) משום גזרת תקרה הך סכנה
לשמואל דאמר. אלל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה: סיפא במאי פליגי. ר' יהודה
תקרה שני ארבעה הוה אוקמכר רבי יהודה אליגא דית הלל: כשפודין תקרה. כלומר אמר לך שמואל לעולם בשים בהן ארבעה ולא
היתה כלן תקרה מחלה ועכשיו הוה צל לסקן צה לשם סוכה אפילו רבי יהודה פסל דגורין משום תקרה שלא יכא וישן חתח קורות
ציתו ואמר מה לי זה מה לי חדא אלל השמא דזו תקרה היתה וצא לדי מעשה לעשות לשם סוכה וזה מוכיח שיעור שאלמנה תורה תעשה ולא
מן העשוי פליגי רבי יהודה ורבי מאיר אי איכא תו למגור משום תקרה או לא רבי יהודה סבר בטולי תקרה לבית שמאי לרין לעולם מבינתים
דאע"ג דמוכח שכן בתעשה ולא מן העשוי גזרי צה וז"ה סברי כיון דבטלה והוכיח שהתקרה פסולה תו ליכא למגור ור"מ סבר לא נחלקו כ'
ואף צה גורין: בתנ"י המקרה סוכה. כמו שאלו עושין שמסדרין כלונסות מחלה כסכך ונותנין פסל עליהן: ארובות. אשפודי"ש בלע"ז
ובגמרא ופ"ג מפרש דמקבלי טומאה: אם יש ריח ביניהן כמותן. בין שפד לשפד על פני כולה ויתן שם הפסל וכן על פני כולה ובגמרא פריך הא
אין הכשר מרובה על הפסול: גמ' פרוך כעומד. לענין מחילות שנת אחת. מחילה שנעשית כפסין רחנין ג' והיתה בין פס לפס כמלל פס
דנפקא ליה מתורת לצוד וכן על פני כולה דהוה ליה פרוך כעומד ודכוותה הכא כמתניין דהוה ליה פסול ככשר: בנכנס ויוצא. שיהא פסל
הרוחב כמותן יכול ליכנס ולצא בריח שנינים דהשתא הוה ליה פסל שנתן שם מרינה על השפודים והאור יותר על השפודים:
והא

צה א מ"י פ"ה מהל'
סוכה הלכה טו פסג
עשין מן שש"ע א"ח סתן
תללל טעף ט'
צו ב ג מ"י פ"ה מהל'
סוכה הלכה טו
טושי"ע א"ח סתן מרעט
טעף ג וסתן תללל טעף
ט'
ד (מ"י) טושי"ע מהל' שנת
הל' טו טושי"ע א"ח ס'
שכט טעף ט':

רבינו חננאל

בתנ"י תקרה שאין עליה
מעויבה. נסרים שחבות
מקורה בהן ואין עליהם
ט"ס. מפסק. פסוח
ומרוב. דייקן ושלמא
בית הלל טעמא מאי משום
העשה ולא מן העשוי. וכל
דרה מעשה כמכשיר ואפילו
פסקו. אלא בית שמאי
מאי טעמא. ופסלמא
טעמא דבית שמאי משום
גזרת תקרה. ולעולם נטילת
אחת מבינתים בעי. ואפילו
פסקו לא פגי עד דרקול
אחת מבינתים. ואקשין
אי הכי ר' מאיר דאמר
נוטל אחת מבינתים ואין
צריך לפסק. בבית שמאי
היא. ושינוי ר' מאיר כמי
בית שמאי ובית הלל
שנים דמשום גזרת תקרה.
ובטיליה אחת מבינתים.
ואפ"ג דפסק. פסקו
אינו מועיל. ואמרי' מאי
קמ"ל והא אפילו ר'
מאיר ור' יהודה בהא
סברא בחרא דימנא. דתנן
מסכבין בנסרים דברי ר'
יהודה ור' מאיר אסר.
ואוקימנא בגזרת (תקרה)
פליגי. ואחינא לאוקימנא
פלוגתייהו בהא. דתנן
מסכבין בנסרים. (בגמרא)
משופין לשירות ולחיות
וכיוצא בהן. ומשום גזרת
כלים פליגי. ונחת. אלא
מתני' תריויהו בגזרת
תקרה פליגי. וסיפא רבי
יהודה היא דאמר ליה לר'
מאיר היא גזרת טיט
בנסרים משום גזרת תקרה.
טעמא דבית שמאי (היא)
דאמר נוטל אחת מבינתים
אע"פ מפסק. אבל בית
הלל (ואפילו בפסקו
סכך מאיר ליה ר' מאיר
בדבר זה שניתן לא לחלק.
בגזרת תקרה. ושמואל
דאמר נסין כשאין בהן ר'
מחלוקת אבל בנסרין שיש
בהן (ר') ורביהו פסולה.
אלמא ר' יהודה נמי אית
ליה גזרת תקרה. אסר
לך סיפא בבטולי תקרה
פליגי. רבי יהודה סבר
אפילו בפסקו בטלה וכל
שכן בגטילת נסר מבינתים.
ורבי מאיר סבר לעולם
לא בטלה אלא בבטילה.
בתנ"י המקרה סוכה
כשפודין כו. ואקשין
מיה לרב הונא (וכו
הושעא) דאמר רב
יהושע' עד דאמר בעירובין
פרוך כעומד אסור לטליל.
שאיה מחיצה. ודבא חק
אם יש ריח כמותן
(לעשות) (לסכך) בהן
כשרה. שמשא הריח סכך
כשר והושעא פריך.
וקמי' כשרה. ומשני
מאי ריח ביניהן כמותן
דקמי' במחני'. בשיש ריח
להכניס סכך כשר ביניהן
להכניס ולהוציא. כלומר
אם יש לו יתרון כמעט
מן השפודים.

